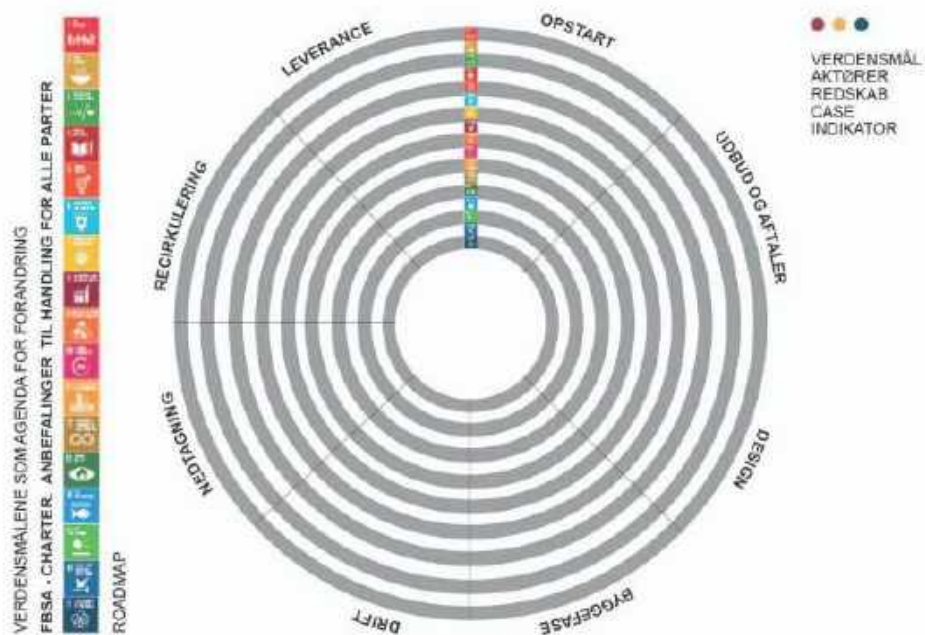

ROADMAP FOR VERDENSMÅL

SKRÆDDERSYET TIL DEN DANSKE EJENDOMS-, BYGGE- OG ANLÆGSBRANCHE
AF FORENINGEN FOR BYGGERIETS SAMFUNDSANSVAR

8 ANSTÆNDIGE JOBS
OG ØKONOMISK
VÆKST

12 ANSVARLIGT
FORBRUG
OG PRODUKTION

17 PARTNERSKABER
FOR HANDLING

FØLGENDE TRE VERDENSMÅL ER UDVALGT I FØRSTE FASE

8 ANSTÆNDIGE JOBS
OG ØKONOMISK
VÆKST

- Verdensmål 8
Fokus på sikring af ordentlige løn- og arbejdsvilkår, samt at øge antallet af lærlinge i byggeriet.

➤ Arbejdsgruppe består af:
Enemærke & Petersen, Bo-Vest,
Odense Kommune,
Metroselskabet, samt input fra
Byg Med Unge Alliancen

12 ANSVARLIGT
FORBRUG
OG PRODUKTION

- Verdensmål 12
Fokus på øget bæredygtighed på
materialeanvendelse.

➤ Arbejdsgruppe består af:
CCO, DEM, MOE, Lejerbo, Tscherning

17 PARTNERSKABER
FOR HANDLING

- Verdensmål 17
Fokus på partnerskaber i byggeriet, og
hvordan der kan skabes en bedre
struktur for implementering af
verdensmålene.

➤ Arbejdsgruppe består af:
Arkil, VGL, Fischer Lighting,
ATP Ejendomme, Emcon

VERDENSMÅLENE SOM AGENDA FOR FORANDRING

FBSA - CHARTER. ANBEFALINGER TIL HANDLING FOR ALLE PARTER

ROADMAP

8

RECIRKULERING

NEDTAGNING

LEVERAGE

DRIFT

BYGGEFASE

DESIGN

OPSTART

UDBUD OG AFTALLER

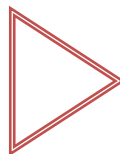
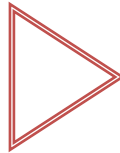
17

HVEM GØR
HVAD
HVORNÅR?

VERDENSMÅL
AKTØRER
REDSKAB
CASE
INDIKATOR

DELMÅL 8.5 DELMÅL 8.6

Relevante for byggebranchen

8

ANSTÆNDIGE JOBS OG ØKONOMISK VÆKST

- Delmål 8.5: Løn- og arbejdsvilkår
- Inden 2030 skal der opnås fuld og produktiv beskæftigelse og **anstændigt arbejde** for alle kvinder og mænd, herunder også unge og personer med handicap, og med **lige løn** for arbejde af samme værdi.
- Delmål 8.6: Lærlinge
- Inden 2020 skal andelen af **unge**, der ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse væsentlig reduceres.

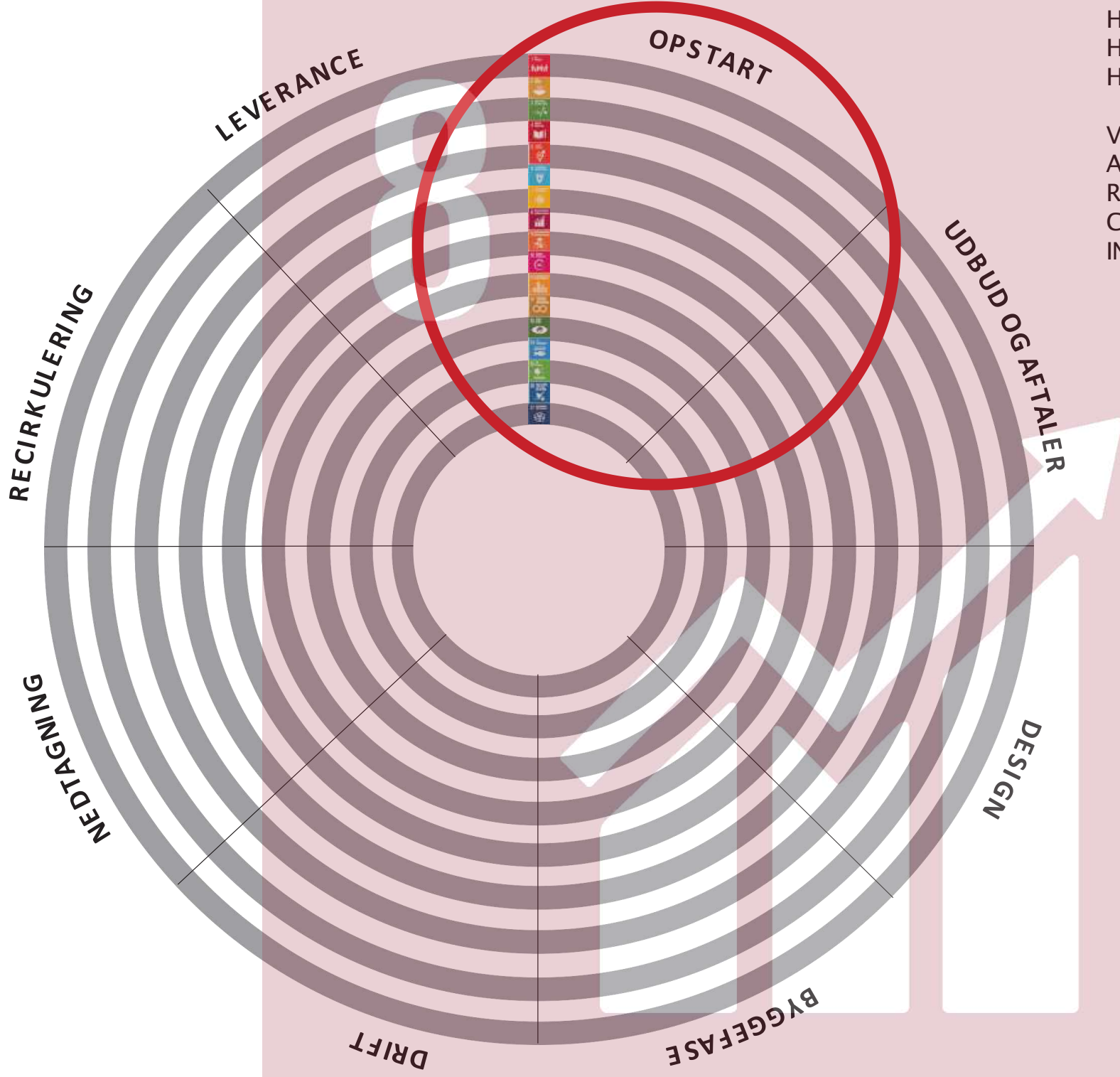

VERDENSMÅLENE SOM AGENDA FOR FORANDRING

FBSA - CHARTER. ANBEFALINGER TIL HANDLING FOR ALLE PARTER

ROADMAP

HVEM GØR
HVAD
HVORNÅR?

VERDENSMÅL
AKTØRER
REDSKAB
CASE
INDIKATOR

LØN- OG ARBEJDSVILKÅR

Delmål 8.5

8

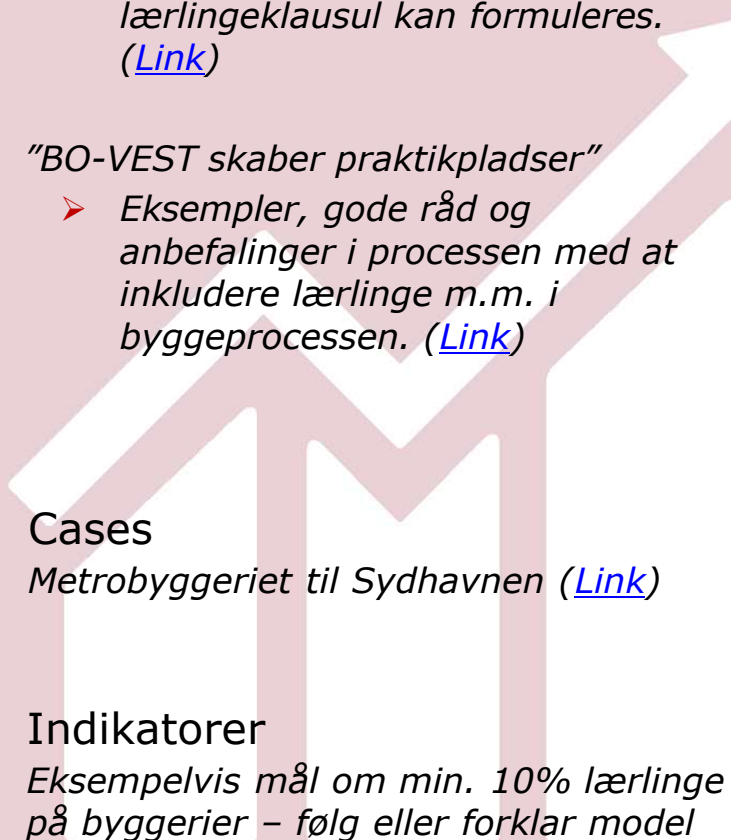
- Bygherre
  - Bygherre bør have en **arbejdsklausul**, jf. ILO-konventionen nr. 94.
  - Krav til dokumentation for overholdelse, kontrol og sanktioner mm
- Entreprenør
  - Redegøre for, hvordan denne agter at **sikre** ordnede arbejdsforhold og lønninger - også hos underentreprenører og/eller leverandører.
- Materialeleverandør
  - **Dokumentere** hvordan denne efterlever ordentlige løn- og arbejdsvilkår for medarbejdere.
- Redskaber
  - Paradigmer for samfundsansvar ([Link](#))
  - FBSA's Arbejdsklausuler
    - Eksempel på hvordan sådan en formuleres ([Link](#))
- Cases
  - København- og Odense Kommunes kontrolenhed sikrer reel overholdelse af løn- og arbejdsvilkår.
    - Arbejdsklausul fra Odense Kommune ([Link](#))

LÆRLINGE

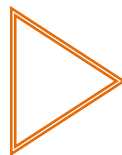
8

Delmål 8.6

- Bygherre
    - Vær tydelig i ønske om at have **lærlinge** på byggeriet, og sætte realistiske **mål** med en plan for indsatsen.
  - Rådgiver
    - **Beregne antallet** af lærlinge på det konkrete projekt
  - Entreprenør
    - **Plan** for, hvornår der forventes lærlinge i byggeprocessen.
    - Lave samlet plan for lærlinge, ud fra indstillinger fra **underentreprenører**.
    - Aftale om **dokumentation** af lærlinge tilknyttet byggepladsen
  - Redskaber
    - "FBSA 's Lærlingeklausuler"
      - Eksempel på hvordan en lærlingeklausul kan formuleres. ([Link](#))
    - "BO-VEST skaber praktikpladser"
      - Eksempler, gode råd og anbefalinger i processen med at inkludere lærlinge m.m. i byggeprocessen. ([Link](#))
  - Cases
    - Metrobyggeriet til Sydhavnen ([Link](#))
  - Indikatorer
    - Eksempelvis mål om min. 10% lærlinge på byggerier – følg eller forklar model
-

DELMÅL 12.4
DELMÅL 12.5
DELMÅL 12.6

Relevante for byggebranchen

12

ANSVARLIGT FORBRUG OG PRODUKTION

- Delmål 12.4: Kemi i byggefasen
- "(...) inden 2020 skal der opnås en miljømæssig forsvarlig håndtering af kemikalier og affald i hele deres livscyklus."
- Delmål 12.5: Reduktion af affaldsmængde
- "(...) inden 2030 skal affaldsmængden væsentligt reduceres gennem forebyggelse, reduktion, genvinding og genbrug."
- Delmål 12.6: Rapportering
- "(...) indbyde virksomheder til at benytte bæredygtig praksis, og til at integrere oplysninger om bæredygtighed i deres rapporteringscyklus."

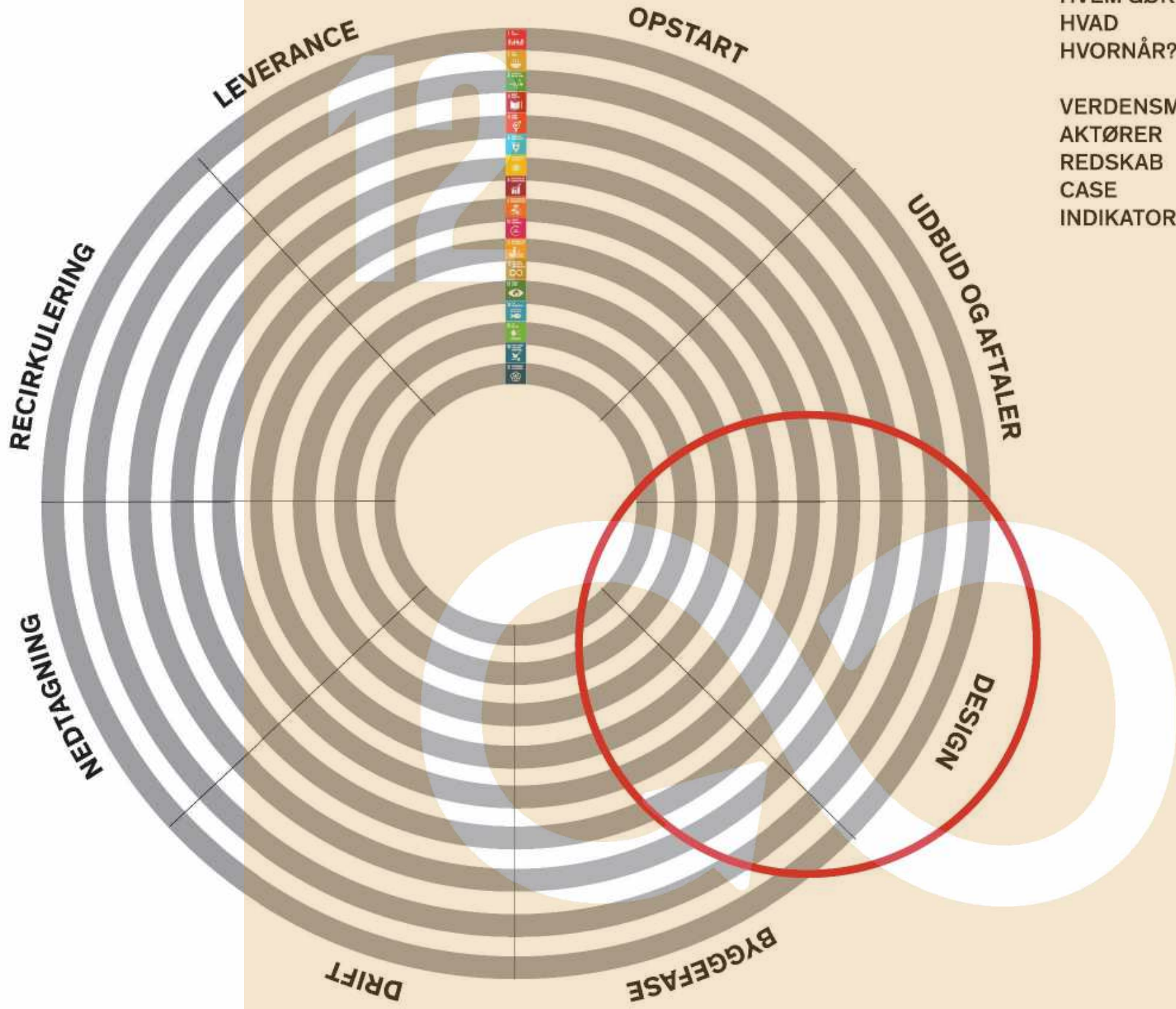

VERDENSMÅLENE SOM AGENDA FOR FORANDRING

FBSA - CHARTER. ANBEFALINGER TIL HANDLING FOR ALLE PARTER

ROADMAP

KEMI I BYGGE- FASEN

Delmål 12.4

- Bygherre
  - Sikre, at **visionen** og målsætningerne fra opstarts- og aftalefaserne "bæres" med over i designet af rådgiverne.
- Rådgiver
  - **Definere krav til kemi** i byggematerialer og afgasninger herfra pba. Bygherrens visioner.
- Entreprenør
  - Nedriver inddrages, for at få **input** til, hvordan man bedst sikrer, at materialerne kan genbruges
- Materialeleverandør
  - Stille materialer til rådighed, der har den rette **dokumentation** for indholdet af miljøskadelige stoffer, og minimal afgasning. Anvendelse af EPD'er.

12

- Redskaber
  - VISIONS workshops /-brugerinddragelse
  - Miljø- og ressourcekortlægning (Cirkulær tankegang)
  - Krav om dokumentation af miljøskadelige stoffer i byggematerialer
- Cases
  - Circle House
    - Danmarks første cirkulære byggeri. ([Link](#))
  - Ressourcerækkerne
    - AG Group og Lendager UP. Genbrug af murstenselementer, genbrugstræ mv. ([Link](#))
  - Upcycle Studios
    - AG Group og Lendager UP. Knust beton -> Ny beton. Genbrug af afskæringstræ -> gulve. Genbrug af termoruder -> vinduespartier. ([Link](#))
  - Brance EPD'er
    - Samarbejde i træbranchen skal skabe klarhed over miljøfordele.

REDUKTION AF AFFALDSMÆNGDE

Delmål 12.5

- Bygherre
  - Holde **miljømæssige** "omkostninger" ved bygningsdesignet op mod de opstillede budgetter fra aftalefasen løbende gennem alle projekteringsfaser.
- Rådgiver
  - **Anvende** LCA (og LCC) som designværktøjer
- Entreprenør
  - Nedriver inddrages
  - **Dialog** med anlægsentreprenør
  - Byggepladslogistik
- Materialeleverandør
  - Tilbyde **specialstørrelser** i stedet for standardstørrelser.

12

- Redskaber
  - VISIONS workshops /-brugerinddragelse
  - Miljø- og ressourcekortlægning (Cirkulær tankegang)
  - LCA-værktøjer som f.eks. LCA Byg, One Click LCA
  - LCC-værktøjer som f.eks. LCC Byg
  - Helhedstænkning i bygningsdesignet
  - Computational design til hurtige 1-til-1 konsekvensanalyser i de tidlige designfaser
  - Integreret/iterativ designproces
- Cases
  - Circle House
    - Danmarks første cirkulære byggeri. ([Link](#))
  - Ressourcerækkerne
    - AG Group og Lendager UP. Genbrug af murstenselementer, genbrugstræ mv. ([Link](#))
  - Upcycle Studios
    - AG Group og Lendager UP. Knust beton -> Ny beton. Genbrug af afskæringstræ -> gulve. Genbrug af termoruder -> vinduespartier. ([Link](#))
  - Brance EPD'er
    - Samarbejde i træbranchen skal skabe klarhed over miljøfordele.

RAPPORTERING

Delmål 12.6

- Bygherre
  - Have ønske og visioner om **dokumenteret** bæredygtighed, der kan bruges til rapportering.
- Rådgiver
  - Rådgiverne bør tænke samprojektering og **integreret design**, hvor alle er med fra de helt indledende faser.
- Entreprenør
  - Stille krav til materialeleverandørerne om den **rette dokumentation** af materialerne.
- Materialeleverandør
  - **Levere dokumentation** af materialerne.

12

- Redskaber
  - Bæredygtighedsledelse, -rådgivning
  - VISIONS workshops /-brugerinddragelse
  - Integreret/iterativ designproces
  - BIM
  - Frame – Redskab til at styre og dokumentere den bæredygtige byggeproces
- Cases
  - Circle House
    - Danmarks første cirkulære byggeri. ([Link](#))
  - Ressourcerækkerne
    - AG Group og Lendager UP. Genbrug af murstenselementer, genbrugstræ mv. ([Link](#))
  - Upcycle Studios
    - AG Group og Lendager UP. Knust beton -> Ny beton. Genbrug af afskæringstræ -> gulve. Genbrug af termoruder -> vinduespartier. ([Link](#))
  - Brance EPD'er
    - Samarbejde i træbranchen skal skabe klarhed over miljøfordele.

Delmål 17.6
Delmål 17.17
Delmål 17.19

17

PARTNERSKABER FOR HANDLING

- Delmål 17.6: Mere samarbejde og innovation
  - "(...) forbedre det internationale samarbejde omkring, og adgang til, videnskab, teknologi og innovation, og øge vidensdeling igennem gensidige aftalevilkår."
- Delmål 17.17: Fremme udvikling
  - "(...) Tilskynde til og fremme effektive offentlige partnerskaber, offentligt-private partnerskaber og civilsamfundspartnerskaber, som bygger på erfaringer og ressourcestrategier fra partnerskaber."
- Delmål 17.19: Udvikle måling af fremskridt mod bæredygtighed
  - "(...) inden 2030 skal der bygges videre på eksisterende initiativer for at udvikle måling af fremskridt mod bæredygtig udvikling, som supplerer bruttonationalproduktet og støtter den statistiske kapacitetsopbygning i udviklingslandene."

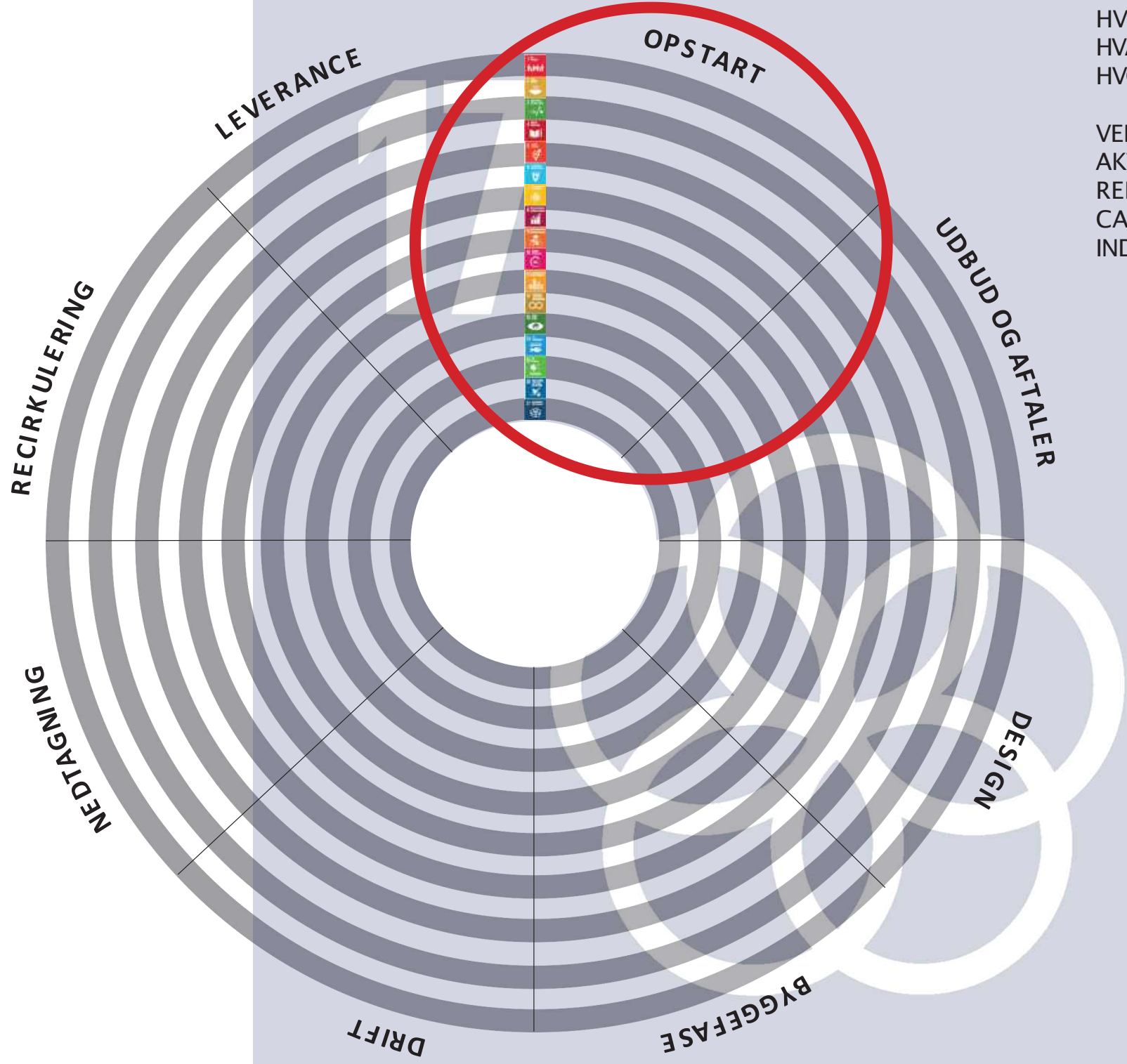

VERDENSMÅLENE SOM AGENDA FOR FORANDRING

FBSA - CHARTER. ANBEFALINGER TIL HANDLING FOR ALLE PARTER

ROADMAP

HVEM GØR
HVAD
HVORNÅR?

VERDENSMÅL
AKTØRER
REDSKAB
CASE
INDIKATOR

PARTNERSKABER OG HANDLING

- Bygherre
  - Sætte **ambition** som rådgiver og entreprenør kan orientere sig mod.
  - Opstille **krav** til bæredygtighed
- Rådgiver
  - **Omsætte** bygherrens ambition til strategi og handling
  - Bistå bygherren med opstilling af **rammer** for processen.
- Materialeleverandør
  - Ved mere omfattende anvendelse af *upcycling* og *genbrugsmaterialer* er det afgørende, at materialeleverandørerne er med tidligt for at sikre **leverancerne** og **bygbarheden**.

17

- Redskaber
  - Bygherren kan overveje at inddrage entreprenøren's og materialeleverandøren's erfaringerne ved at anvende **tidligt udbud** eller en **partnering-lignende** aftaleform, som vil understøtte tidlig involvering.
- Cases
  - OPP
    - Øget fokus på de beskrevne evner og processer ift. bæredygtighed
  - Partnerskaber
    - Eksempelvis: TRUST, KAB, FSB
- Indikatorer
  - Modeller for (integreret) samarbejde og graden af anvendelse, fremdrift og succes af denne metode.
  - Graden af succes og fremdrift ift. udveksling af data
  - Delmål: 17.6, 17.17, 17.19